

Fisioteràpia, Història i Societat

Codi: 104100

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500892 Fisioteràpia	OT	4	0

Professor de contacte

Nom: Eva de Cardona Recasens

Correu electrònic: Eva.DeCardona@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

José Manuel Gutiérrez García

Jorge Molero Mesa

Carlos Tabernero Holgado

Sara Lugo Márquez

Prerequisits

Cap

Objectius

L'assignatura permet conèixer els fonaments històrics de les terapèutiques físiques, naturals i complementàries i a més la seva independència professional dins el marc de les ciències biosanitàries. Des d'una perspectiva històrico- social s'ofereix a l'alumnat els elements crítics que permeten l'anàlisi i la comprensió de l'estat actual de la fisioteràpia. El pes de l'assignatura recau en tres seminaris especialitzats i no en les classes teòriques que són només un complement dels seminaris.

En cada seminari es pretén mitjançant la seva metodologia d'Aprenentatge Basat en Problemes (ABP) on l'alumne és el protagonista d'adquisició del seus propis coneixements:

Donar a conèixer l'evolució històrica i la fonamentació de la disciplina de la fisioteràpia alhora que assentar l'origen i medicalització d'aquesta branca sanitària. Fent èmfasi en les diferències entre la medicina i la fisioteràpia i quin és el paper històrico-social que desenvolupa el fisioterapeuta dins la teràpia multidisciplinària que envolta un malalt i a més, analitzar les diferències culturals com afecten en aquest abordatge entre fisioterapeuta i pacient.

Mostrar als alumnes les bases teòriques de la bioètica en la fisioteràpia des d'una perspectiva poc coneguda però molt tangent que són la fisioteràpia pal·liativa i el dolor crònic.

Poder enregistrar quines atencions sanitàries estan reconegudes com a protocol i quines es queden en un marc desconegut entre fisioterapeuta i pacient.

Exemplificar ambdues temàtiques mitjançant tres seminaris que exemplifiquen aquesta connexió entre fisioterapeuta i pacient per donar peu a fer una valoració crítica dels avantatges i desavantatges front altres models sanitaris europeus.

Competències

- Analitzar i sintetitzar.
- Demostrar que té coneixement de les ciències, els models, les tècniques i els instruments sobre els quals es fonamenta, articula i desenvolupa la fisioteràpia.
- Identificar, analitzar i resoldre problemes ètics en situacions complexes
- Incorporar els principis ètics i legals de la professió a la cultura professional.
- Organitzar i planificar.
- Prendre les decisions més adequades davant d'una situació determinada.
- Raonar amb sentit crític.
- Resoldre problemes.
- Treballar en equip.

Resultats d'aprenentatge

1. Abordar la pràctica professional respectant l'autonomia del pacient, les seves creences i cultura.
2. Analitzar i sintetitzar.
3. Analitzar les accions de la pràctica en fisioteràpia des de perspectives socioculturals.
4. Conèixer l'evolució del concepte de Salut des de la seva perspectiva cultural i històrica en l'època moderna i contemporània, integrant l'evolució de la Fisioteràpia des d'aquest marc conceptual.
5. Descriure els fonaments històrics de les professions sanitàries en la perspectiva del pluralisme mèdic.
6. Descriure i analitzar els diferents fets i canvis històrics, que al llarg del temps han contribuït a la configuració de la fisioteràpia com a professió i com a disciplina científica.
7. Desenvolupar capacitats de reflexió crítica al voltant dels processos de salut i malaltia en els diversos contextos culturals en què aquests es desenvolupen.
8. Entendre la malaltia des de l'experiència del pacient i els contextos en què s'ha desenvolupat.
9. Identificar, analitzar i resoldre problemes ètics en situacions complexes.
10. Identificar i descriure els diferents sistemes i models de Salut, incloent els nivells assistencials, on s'incardina la Fisioteràpia.
11. Identificar la diversitat de sistemes mèdics, incloses les medicines alternatives, i identificar els fonaments.
12. Organitzar i planificar.
13. Prendre les decisions més adequades davant d'una situació determinada.
14. Raonar amb sentit crític.
15. Reconèixer els estats de salut i malaltia com a construccions socialment determinades, que canvien segons les cultures i amb el pas del temps.
16. Reconèixer els estats de salut i malaltia com a construccions socialment determinades que canvien segons les cultures i el curs del temps.
17. Reflexionar críticament sobre les qüestions científiques, ètiques, polítiques i socials implicades en l'actuació professional del fisioterapeuta.
18. Resoldre problemes.
19. Respectar la participació del pacient en les decisions sobre el procés de salut-malaltia.
20. Treballar en equip.

Continguts

Els orígens de l'experiència d'emmalaltir i l'atenció al malalt amb dolor crònic. Com assimila aquest binomi d'atenció sanitària i d'atenció emocional el sistema biosanitari. El paper del fisioterapeuta dins l'equip multidisciplinari sanitari i el reconeixement de les necessitats fisiològiques i anímiques del pacient. La salut, la malaltia i la cultura.

La història social de la fisioteràpia i del procés de rehabilitació. Les diferències culturals dels pacients com a barrera dins l'atenció primària del fisioterapeuta- pacient.

Les professions sanitàries i la fisioteràpia. Arrels històriques de la fisioteràpia i el seu significat dins l'àmbit sanitari.

La bioètica com eix principal dins qualsevol branca sanitària. L'experiència d'emmalaltir i rehabilitar. Abordatge protocolari i no protocolari per part del fisioterapeuta dins les cures pal·liatives. Atenció hol·lística i conscient.

El cinema i les ciències de la salut. L'ètica en les ciències de la salut: història i significat.

BLOCS DISTRIBUTIUS

A. HISTÒRIA, CULTURA I FISIOTERÀPIA

B. FISIOTERÀPIA I SOCIETAT

C. FISIOTERÀPIA, CINEMA I LITERATURA

D. L'EXPERIÈNCIA D'EMMALALTIR I CURAR: CURES PAL·LIATIVES

Metodologia

ACTIVITATS D'APRENTATGE

I. Activitat dirigida:

TEORIA (TE)

Classes magistrals (60 min)

A. HISTORIA, CULTURA Y FISIOTERÀPIA

1. La malaltia com a fenomen històric, biològic, social i cultural
2. La societat davant la malaltia. Els sistemes mèdics
3. Malaltia, positivisme i tecnologia
4. Hidroteràpia i crenoteràpia
5. Gimnàstica i massatge
6. Electroteràpia i radioteràpia
7. El procés de medicalització i el dret a la salut
8. Ètica, bioètica y biopoder
9. El dret sobre el propi cos
10. Fisioteràpia, professió i responsabilitat civil

SEMINARIS ESPECIALIZATS (SESP)

Seminari ABP en espai especialitzat (2+2+2+3 hores)

B. FISIOTERÀPIA I SOCIETAT

C. FISIOTERÀPIA, CINEMA I LITERATURA

D. L'EXPERIÈNCIA D'EMMALALTIR I CURAR: CURES PAL·LIATIVES

II. Activitats autònomes:

Lectura comprensiva d'articles i informes d'interès (50 hores)

Estudi personal (10 hores)

Elaboració i presentació de treballs (15 hores)

III. Activitats supervisades:

Presentació/ Exposició oral de treballs (23 hores)

IV. Lliuraments:

Còpia dels treballs realitzats als seminaris

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
SEMINARIS ESPECIALITZATS (SESP)	27	1,08	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20
TEORIA (TE)	10	0,4	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20
Tipus: Supervisades			
PRESENTACIÓ / EXPOSICIÓ ORAL DE TREBALLS	23	0,92	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20
Tipus: Autònomes			
ELABORACIÓ DE TREBALLS / ESTUDI PERSONAL / LECTURA D'ARTICLES/INFORMES D'INTERÈS	75	3	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20

Avaluació

El sistema d'avaluació de l'adquisició de les competències per a aquesta matèria s'organitza entorn els tres seminaris que s'imparteixen: No hi ha examen teòric.

Seminaris: Avaluació mitjançant casos pràctics i resolució de problemes i defensa oral de treballs (100%). L'avaluació dels seminaris (blocs B,C,D) es farà per separat i cada un equival a 3,3 punts (sobre 10) de la nota global de l'assignatura. S'efectuarà mitjançant la participació al seminari (ABP) i la realització i presentació del treball de cada seminari. L'estudiant ha d'obtenir almenys un punt i mig del treball per superar aquest apartat.

La puntuació final serà la suma dels punts obtinguts.

Per tal que l'avaluació sigui efectiva, l'estudiant ha de superar cadascuna de les diferents proves per separat.

Els estudiants que no hagin superat l'assignatura per mitjà de l'avaluació continuada es podran presentar a una prova final de síntesi.

Els estudiants que no res presentin al seminari i ni participin del treball de cada un seran considerats com "No avaluats" exhaurint els drets a la matrícula de l'assignatura.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Assistència i participació activa a la classe i al seminari (2)	20%	3	0,12	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20
avaluació amb casos pràctics i resolucions de problemes (16)	60%	9	0,36	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20
Defensa oral de treballs (6)	20%	3	0,12	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20

Bibliografia

Comelles, Joseph M. y Angel Martínez. 1993. Enfermedad, Cultura y Sociedad. Un ensayo sobre las relaciones entre la Antropología Social y la Medicina. Madrid: Eudema.

Esteban, M.L.(ed.) (2007) Introducción a la antropología de la salud. Aplicaciones teóricas y prácticas, Bilbao, Osalde- Asociación por el derecho a la salud.

Martínez Hernández, Á, (2008) Antropología Médica. Teorías sobre la cultura, el poder y la enfermedad, Barcelona Anthropos.

Perdiguero, E. y Comelles, J.M. (eds.) (2000) Medicina y cultura. Estudios entre la antropología y la medicina, Barcelona, Bellaterra.

Bertaux, Daniel(2005) Los relatos de vida: perspectiva etnosociológica. Barcelona, Bellaterra.